

רשימות חוברת קנב

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ חוקת יו"ד תמוז, הננו מוציאים לאור מאוצר רשימותיו של כ"ק אדמו"ר זי"ע שרשם לעצמו:

(א) רשימה בענין חילוק דאשה וקטן המבואר בלקו"ת פרשת חוקת, ושייכותם לסריס. וכן בענין שייכות הזקן ליי"ג מדות הרחמים, וביאור ענינו של סריס (שאינן לו זקן, כקטן ואשה) בעבודת ה'.

(ב) בקשר עם חג הגאולה י"ב-י"ג תמוז — שתי רשימות מה"יומן" מביקוריו של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בוארשא, בשלהי חורף תפר"ח, ובתמוז תרצ"א (ברשימה הא' — נזכר ע"ד המאסר, וברשימה הב' — אודות חגיגת י"ב-י"ג תמוז).

לתועלת הלומדים, למען ירוץ בו הקורא, הנה, לאחר העתקת הרשימה בלשון אדמו"ר בעצמו בכתי"ק, בא גם פיענוח ותיבות-קישור המשולבים בין דברי הרב, וכן ציוני מראי מקומות הבאים בשוה"ג, שנערכו ע"י המו"ל, בדרך אפשר ועל אחריותם בלבד, ובפרט שעמקו וכו' דברי רבינו, כנודע.

מערכת „אוצר החסידים"

עש"ק פ' חוקת, ה'תשנ"ח

ברוקלין, נ.י.

חלוק דאשה וקטן (לקו"ת פרה אדומה) אשה גבו' אבל דעת — קלה — יש לה. ולכן שער באשה ערוה. קטן אין לו דעת. ולכן אינו מוליד א"א אסתריס ול"ע פרין ().

סריס. גבו' כי אינו מרחם שלכן אין מושיבין אותו בסנה' ()
סריס חסרה החמימות.

איש ואשה חצי הא' דהשם. התבוננות. יסוד המים. וחסר דו"ר. לב יסוד האש חמימות

סרסו שלא ילד בן ד' (סנה) כי מל' רגל הד' בנינה מהגבו'
ענין החמימות והגבו' לדחות הפסולת לחוץ () ולכן אם מעכב נעשה עקר (יבמות)
קטן אין לו דעת שאין לו הרגשה אף שמבין בטוב (קונט'
התפלה)

והוא רחום גו' ולא ישחית גו' כנגד יגמה"ר דו"א. ישחית השחתה לגמרי משמע ומזה למדו אגלוח הזקן חלוק דתער ומספרים בלאו דלא תשחית — משא"כ לאו דלא ילבש דשייך גם במספרים (באריכות בשו"ת הצ"צ) אלא דזהו יגמה"ר דו"א דרק ולא ישחית אבל יסורים, ר"ל, כו'. משא"כ יגמה"ר דע"ק דלית שמאלא כו'. אבל מדה כנגד מדה צריך להמנע גם ממספרים (לעיין בפיה"מ ע"פ זה בדרמ"צ ח"ב)

והנה סריס קטן ואשה אין להם זקן (יבמות מכות) סריס אין לו כח ההולדה משלו, תולדותיהן של צדיק' תומ"צ () כי עושה במצות אנשים מלומדה. מאהמ"ס שהיא ירושה לנו מאבותינו, וא"כ לא פרחי לעילא בלא דו"ר (סש"ב פ) אבל בכ"ז מצוה קאעביד ולא גרע מאמבטי, דמתעברת אם הי' מתחלה יורה כחץ (חגיגה), אהמ"ס ירושה מאבותינו (ולישנא ב' בתוס' נדה ד"ה וצע"ק פי' הכ"מ ביד ואכ"מ) וגם הוא יורש. ולכן מוליד, אבל אין זה מכחו. וחסרונו העדר החמימות, אין בשרו מעלה הבל (יבמות) אחאב מצונן הוה, אשר קרן בדרך. והטפה נמשכת מהמוח ע"י חוה"ש. ואם ח"ו קלקול באחד מהם אינו מוליד, כי זמן התעוררות דו"ר והעלאת התומ"צ הוא בתפלה, שתחלתה התבוננות

רשימות חוברת קנב

במוחו, א"ע להתפלל כו' ואח"כ נמשך בחוה"ש, שמו"ע ח"י כנגד ח"י חוליות המעמידות כל הגוף. והעיקר הפנימיות — שגם התפלה היא פני' ח"י חוליות כמ"ש בלקו"ת — שלכן לא נפסק החוט כשרה (חולין) ועשית המצוה צ"ל מפני קבעמ"ש, שלכן מצות צריכות כונה — מצות דאורייתא (שו"ע אדה"ז או"ח) יסוד התקשרות ע"י ביטול. וצ"ל יורה כחץ, ובקשתי, בבעותי יורה מרחוק (הוספות לתו"א) שבתפלה תלוי אם המצוה כראוי

(ע"כ נמצא בגוכתי"ק)



החילוק דאשה וקטן (כדאיתא בלקו"ת חוקת ד"ה ויקחו אליך פרה אדומה¹ בביאור הטעם שלענין קידוש מי חטאת אשה כשרה וקטן פסול, ולענין הזי' הוא להיפך, שקטן כשר להזות ואשה פסולה) — שאשה היא בחי' גבורות, ולכן שער באשה ערוה² (ולהיותה מבחי' הגבורות אין בכחה לדחות ולהעביר רוח הטומאה ע"י הזיית מי חטאת), אבל דעת — קלה עכ"פ — יש לה (ולכן כשרה לקידוש מי חטאת שנעשה ע"י הדעת דוקא³). משא"כ קטן אין לו דעת*, ולכן אינו מוליד (וכיון שאין בו דעת, פסול לקדש. ומ"מ אין זה מעכב להזיית מי חטאת כדי להעביר את רוח הטומאה, כי, גם בקליפות אין מוח הדעת ואינם מולידים), כמאמר "אל אחר אסתריס ולא עביד פירין" (זח"ב קג, א').

וסריס — יש בו ב' החסרונות:

סריס — הוא מבחי' הגבורות** כאשה, כי אינו מרחם, שלכן אין מושיבין אותו בסנהדרין (סנהדרין לו, ב).

(* קטן אין לו דעת — היינו שאין לו הרגשה, אף שמבין בטוב (קונטרס התפלה פ"ה)).

(** ועפ"ז יש לבאר הרמז בזה שמצינו בנח שסרסו חם שלא ילד בן ד' (סנהדרין ע, א), היינו, שסירוס שייך לבן רביעי דוקא — כי מלכות, רגל הד' שבמרכבה, בנינה מהגבורות⁵).

(1) ס, א ואילך.

(2) ברכות כד, א. וראה לקו"ת אמור לב, א. ובכ"מ.

(3) ראה לקו"ת שם: "ענין קידוש מי חטאת ליתן מים חיים בתוך האפר שהוא המשכת מקור החכמה בחינת ביטול תוך האפר שהוא בחי' טוב שבנוגה שנתברר מקור ושרש הדבור, כי בחי' הפרה פר ה' הוא בחינת ה' גבורות המחלקות את הקול להיות הדבור בגילוי, וע"י השרפה נשאר רק מקור ושרש הדבור, וע"י המים חיים שהוא המשכת הביטול הנה ממילא יתפרדו כל פועלי און ואין להם אחיזה כלל. וההזי' הוא להמשיך בחינה זאת על נפש המיטהר מן הטומאה. ולכן אשה פסולה להזות, כי אשה היא בחי' גבורות, בחי' מל' שרגלי' יורדות מות, שהוא בחי' דבור מקור ושרש אחיות החיצונים, לכן אין בכחה לדחות ולהעביר את רוח הטומאה .. אבל אשה כשרה לקדש, כי אשה יש לה דעת (ו"ביטול היש לאין זהו ע"י בחינת דעת, כענין אברהם הכיר את בוראו, דהכרה ר"ל הרגשה, זהו בחינת דעת"), אלא שדעתה קלה וכו'".

(4) וראה לקו"ת שם — מלק"ת להאריז"ל — שאין בהם מוח הדעת (נתבאר בסה"מ עת"ר ע' קלח).

(5) ראה לקו"ת פ' ראה לא, א. המשך תער"ב ח"ב ע' תרפח ואילך.

וסריס — אינו מוליד כקטן, אבל לא מצד החסרון במוח הדעת, אלא מפני שחסרה אצלו החמימות*.

וענינו בעבודת ה' — ע"ד איש ואשה לבדם (קודם שילדו) שיש בהם אותיות י"ה⁹, חצי הא' דהשם, שמורה על ההתבוננות¹⁰, שהיא באופן של קרירות, יסוד המים. וחסר דחילו ורחימו (בן ובת, ו"ה)¹¹, לב, יסוד האש, חמימות.

*

(* ענין החמימות והגבורות הוא לדחות הפסולת לחוץ⁽⁷⁾, ולכן, אם מעכב דחיית הפסולת לחוץ נעשה עקר (יבמות סב, ב⁸).

6 להעיר מלקו"ת נשא כה, סע"ב ואילך: "כל הולדה א"א להיות כ"א ע"י חמימות שהוא מבחי' הגבורה.. אלא שהיא כלולה בימין, וא"כ מזה דוקא עיקר החיות וההתהוות". — ואולי הסריס הוא מבחי' הגבורה לבדה, ללא התכללות בימין, וזהו שחסרה אצלו החמימות.

7 ראה אוה"ת בראשית (כרך ג) תקסא, א. ובכ"מ.

8 ושם (ובפרש"י): "רב ששת איעקר מפרקי' דרב הונא" (שהי' מאריך בדרשיו וצריכים למי רגלים ומעמידים עצמן ונעקרים כדתניא בבכורות (דף מד:)).

9 ראה סוטה יז, א ובפרש"י.

10 ראה לקו"ת ר"פ ראה. שם כט, א ואילך. ובכ"מ.

11 ראה זח"א רסד, ב. לקוטי הש"ס להאריז"ל ליבמות סא, ב.

א. י"ג התיבות שבפסוקי "והוא רחום גוי' ולא ישחית גוי" — הם כנגד י"ג מדות הרחמים דז"א, י"ג תיקוני דיקנא², שכנגדם הם שערות הזקן³.

והנה, "ישחית" — השחתה לגמרי משמע,

ומזה למדו אגלוח הזקן החילוק דתער ומספריים בענין לאו ד"לא תשחית את פאת זקנך"⁴, שהלאו ד"לא תשחית" (השחתה לגמרי) הוא דוקא בתער, ולא במספריים שאינם משחיתים הזקן לגמרי, משא"כ לאו ד"לא ילבש גבר שמלת אשה"⁵ (שגם מצד זה אסור לגלח הזקן), דשייך גם במספריים (נתבאר באריכות בשו"ת הצ"צ⁶),

אלא דזהו רק מצד י"ג מדות הרחמים דז"א, דבהם נאמר רק "ולא ישחית", שפעולתם שלא יהי' עונש של השחתה לגמרי ח"ו, אבל עדיין יכול להיות עונש של יסורים, רחמנא ליצלן, כו'. משא"כ מצד י"ג מדות הרחמים דעתיקא קדישא, דלית שמאלא בהאי עתיקא⁷ — אין גם ענין של יסורים כו'.

ומזה מובן גם בנוגע להזהירות בענין הזקן, שקשור עם י"ג תיקוני דיקנא, י"ג מדות הרחמים — שהן אמת שהלאו ד"לא תשחית" הוא בהשחתה לגמרי שהיא בתער דוקא, ולא במספריים, אבל אעפ"כ, כדי שיומשך מ"ג מדות הרחמים דעתיקא קדישא שמבטלים (לא רק השחתה לגמרי, אלא) גם ענין של יסורים, הנה ב"מדה כנגד מדה"⁸ צריך להמנע (לא רק מהשחתת הזקן בתער, "לא ישחית", שעיי"ז יומשכו י"ג מדות הרחמים שמבטלים עונש של השחתה ח"ו, אלא להמנע) גם ממספריים (שלא לגלח הזקן כלל, גם לא במספריים שאין בהם השחתה), כי, ע"י שלימות הזקן יומשכו י"ג מדה"ר דעתיקא שמבטלים גם עונש של יסורים

(1) תהלים עח, לח.

(2) זח"ג קלא, א.

(3) ראה יהל אור עה"פ ע' עדר. ע' תרכו (נעתק לקמן בהערה 9).

(4) קדושים יט, כז.

(5) תצא כב, ה.

(6) חיו"ד סצ"ג. וראה בחידושיו למשניות מכות פ"ג.

(7) זח"ג קכט, א.

(8) סנהדרין צ, סע"א. וראה סוטה ח, ב ואילך.

ללא השחתה (לעיין בפירוש המלות להצ"צ על פסוק זה — בדרך מצותיך ח"ב⁹).

ב. והנה, סריס קטן ואשה — אין להם זקן (יבמות פ, ב¹⁰). מכות¹¹).

וביאור הענין בעבודת האדם:

סריס — שאין לו כח ההולדה, הנה בעבודת ה' ה"ז באופן שאין לו כח ההולדה משלו דוקא, והיינו, שגם אצלו ישנו ענין ההולדה — תולדותיהן של צדיקים הם תומ"צ (כ"ר הובא בפרש"י ר"פ נח), אלא שכח ההולדה אינו משלו, כי עושה התומ"צ באופן של "מצות אנשים מלומדה"¹², מאהבה מסותרת שאינה משלו, אלא היא ירושה לנו מאבותינו, וא"כ, התומ"צ שעושה לא פרחי לעילא בלא דחילו ורחימו (ס"ב פל"ט), והיינו, שאינו יורה כחץ להגיע לעילא כו';

אבל בכל זאת מצוה קא עביד, היינו, שנעשה מזה ענין של הולדה ("תולדותיהן של צדיקים"), וטעם הדבר — דלא גרע משכבת זרע שהטיח אדם באמבטי ונכנס במעי אשה, דמתעברת, אם הי' מתחלה יורה כחץ (חגיגה טו, א¹³), ודוגמתו בעבודת ה' — שמצד

9) ושם (רכא, סע"ב ואילך) — מביא מדברי הבחיי (תשא לד, ו) בפירוש הכתוב "והוא רחום יכפר עון ולא ישחית", ש"זה מורה שהתחיל בו השחתה כבר", ומביא גם הפסוק "כי אל רחום ה' אלקיך לא ירפך ולא ישחיתך" (ואתחנן ד, לא), והיינו, שכפרה זו היא ע"י יסורים. ומבאר הצ"צ, ש"לשון הוי" אלקיך שאמר משה במשנה תורה, פי' בע"ח דהיינו בהתלבשות אור א"ס בז"א דאצי", א"כ מש"ש ולא ישחיתך לפ"ז יש לשמוע דבחי' והוא רחום זהו י"ג ת"ד המאירים בז"א, לכן א"ש שזה הכפרה הוא ע"י יסורין, כי כן בז"א כלול מחו"ג. משא"כ בעתיקא לית שמאלא בהאי עתיקא". וממשיך לבאר, ש"מצינו לשון השחתה משמע שמשחית הדבר לגמרי ואינו מניח בו כלל, כמשארז"ל ע"פ ולא תשחית את פאת זקנך, איזהו גילוח שיש בו השחתה הוי אומר בתער (במסכת מכות פ"ג דכ"א ע"א), ופרש"י ומספריים אינן משחיתים שאין חותכין שיער בצד עיקר כתער. ואפ"ל כי י"ג ת"ד מהם נמשך והוא רחום כו' ולא ישחית כו' .. שהם י"ג תיקון הזקן, ע"כ הוזהרנו ולא תשחית את פאת זקנך, דאל"כ לא יומשך בחי' והוא רחום כו' ולא ישחית כו' .. אבל י"ג ת"ד דעתיקא הם רחמים גדולים, ע"כ מי שאינו מגלח זקנו כל עיקר ואינו נוגע עליו בברזל כלל, מעורר י"ג ת"ד דעתיקא כו'".

10) ושם: "אלו הן סימניו (של סריס) כל שאין לו זקן וכו'".

11) צ"ע הכוונה. — וברי"ף למכות פ"ג, בהסוגיא דאיסור השחתת זקן, מביא מקידושין לה, ב שנשים אינן בהשחתת פאת זקן (מפני שאין להם זקן).

12) ישע"י כט, יג.

13) ושם (ובפרש"י): "חיישינן שמא באמבטי (כלי שרוחצין בו כל הגוף וי"ל שהטיח שם אדם שכבת זרע ונכנס במעי) עיברה. והאמר שמואל כל שכבת זרע שאינו יורה כחץ אינו מזרעת, מעיקרא (כשיצאת מן האדם) נמי יורה כחץ הוה".

האהבה מסותרת שהיא ירושה מאבותינו, ה"ז באופן שמתחלה (אצל אבותינו) ה"י יורה כחץ,

— (וללישנא ב' בתוס' נדה מג, א ד"ה בראוי¹⁴). וצע"ק פירוש הכסף משנה ביד הל' אבות הטומאות פ"ה ה"ד¹⁵. ואכ"מ) —

וכיון שגם הוא (הסריס) יורש מאבותינו את האהבה מסותרת, נמצא שמתחילה ה"י יורה כחץ. ולכן מוליד — תומ"צ, אבל אין זה מכחו.

וחסרונו של סריס הוא — העדר החמימות, שזהו שא' מסימני סריס הוא שאין בשרו מעלה הבל (יבמות שם), וע"ד שמצינו שאחאב מצונן הוה¹⁶, והו"ע הקרירות, "אשר קרך בדרך"¹⁷.

ג. והנה, ענין ההולדה נעשה עי"ז שהטפה נמשכת מהמוח ע"י חוט השדרה, ואם ח"ו יש קלקול באחד מהם, אינו מוליד.

וענינו בעבודת ה' — כי זמן התעוררות דחילו ורחימו והעלאת התומ"צ הוא בתפלה, שתחלתה היא התבוננות במוחו, כמארז"ל¹⁸ "אין עומדין להתפלל כו", שצריך להיות תחילה ההתבוננות במוחו, ואח"כ נמשך בחוט השדרה, שזהו"ע תפלת שמו"ע שיש בה ח"י ברכות כנגד ח"י חוליות שבשדרה¹⁹ המעמידות כל הגוף, והעיקר הוא חוט השדרה עצמו שהוא הפנימיות דהחוליות — שגם התפלה היא

14) אולי הכוונה: וענין זה (התנאי שמתחלה צ"ל יורה כחץ) הוא ללישנא ב' (דשמואל, בנדה מג, א: "כל שכבת זרע שאינה יורה כחץ וכו'"), כמבואר בתוס' נדה (שם) ד"ה בראוי להזריע (בתירוץ הב'), שללישנא קמא — "כל שכבת זרע שאין כל גופו מרגיש בה וכו'" — "אפי" יצאה בלא הרגשה", היינו, שאינו יורה כחץ, "ראוי להזריע הוא (אלא שאינה ראוי להתעבר כו')."

15) בביאור טעם פסק הרמב"ם "כל שכבת זרע שאין גופו של אדם מרגיש בה אינה מטמאה .. נעקרה בהרגשה אע"פ שיצתה שלא בהרגשה טמא" — דלכאורה "הוה ל"י למפסק כלישנא בתרא דכל ש"ז שאינה יורה כחץ אינו מטמאה, והוא ז"ל נראה דפסק כלישנא קמא דכל ש"ז שאין כל גופו מרגיש בה אינה מטמאה", ומבאר, שהרמב"ם פסק כהלשון "כל שכבת זרע שאינה יורה כחץ וכו'" (כלישנא בתרא), עיי"ש (וראה גם לקוטי חפץ חיים על הרמב"ם שם, ש"דבריו (של הכסף משנה) אינם מובנים שם כלל ויש שם כמה ט"ס דמוכח שהוא משגגת הדפוס). — ולכאורה הכוונה, שלפירוש הכס"מ, נמצא, שדברי התוס' הנ"ל שאפילו אם אינו יורה כחץ ראוי להזריע הוא, הם לא רק ללישנא קמא, אלא גם ללישנא בתרא.

16) סנהדרין לט, ב.

17) תצא כה, יח ובפרש"י.

18) ברכות רפ"ה.

19) ראה ברכות כח, ב: "הני י"ח .. כנגד שמונה עשרה חוליות שבשדרה". וראה זח"ג

רנה, סע"ב: "חוט השדרה דבי' ח"י חוליין .. לקבל ח"י ברכאן דצלותא".

הפנימיות דח"י חוליות, כמ"ש בלקו"ת²⁰ — שלכן אם נשברה השדרה ולא נפסק החוט שלה כשרה (חולין נד, א), לפי שעיקר החיות הוא בהחוט עצמו.

ולאחרי שנמשכת הטפה מהמוח (התבוננות במוחו) ע"י חוט השדרה (שמו"ע), נעשה ענין ההולדה — עשיית המצוה, שקיומה צריך להיות מפני קבלת עול מלכות שמים²¹, שלכן מצות צריכות כוונה²² — במצות דאורייתא (שו"ע אדה"ז או"ח ס"ס ס"ה) — בדוגמת המשכת הטפה ע"י היסוד, שדוגמתו בעבודה הו"ע ההתקשרות ע"י ביטול.

וכדי שתהי' ההולדה צריך להיות יורה כחץ — כמ"ש²³ "בקשתי", ותרגומו "בבעותי", היינו, שהתפלה נקראת קשת שיורה חץ למרחוק (הוספות לתו"א²⁴), והיינו, שבתפלה תלוי אם המצוה כראוי (ע"כ נמצא בגוכתי"ק)

20) בלק ע, סע"ד ואילך. — ושם: "י"ח ברכות דשמ"ע הן כנגד ח"י חוליות השדרה שבתוכן נמשך החוה"ש .. החוט השדרה עצמו הנמשך בתוך החוליות אינו ממנין האברים (כמו "ח"י חוליות השדרה") ועכ"ז הוא המעמיד ומקיים את כל האברים .. וזהו שארז"ל שח"י ברכות דצלותא הם כנגד ח"י חוליות שבשדרה, ר"ל שהם כלים להמשכת וגילוי האור א"ס הנמשך ע"י התפלה כמו שהחוליות הם כלים לחוט השדרה הנמשך ממוח שבראש לתוכן .. עיקר המכוון שבמצות תפלה .. הוא עד"מ בחי' החוה"ש עצמו כו"י."

21) כמארז"ל (ברכות רפ"ב) "יקבל עליו עול מלכות שמים תחלה ואח"כ מקבל עליו עול מצוות."

22) ברכות שם. וש"נ.

23) ויחי מח, כב.

24) ושם (קג, א): "ענין בקשתי בבעותי, כי בקשתי הוא ג"כ לשון בקשה, מלבד שהוא ענין קשת כפשוטו, והוא ענין הבקשות שבשמו"ע .. להשפיל קליפות שבהעלם גדול .. אין החרב מועיל לזה, כי החרב לא יהרוג כ"י הקרוב ולא את הרחוק ונעלם כו", לזה הוא תועלת הקשת שיזרוק חץ על הרחוק ויהרגנו כו'. וענין המשיכה בקשת הוא כדי שיהי' נזרק החץ למרחוק כו'. וכ"ז משל .. לבקשה הנק' בעותי .. לפי שע"י הבקשה ותחנונים הוא בא מתחלה לשפלות עצום, וכל שמראה יותר שפלות והכנעה .. יעורר ביותר ר"ר העליונים .. שנדחה מפניהם כל חושך .. וה"ז כמשל משיכת היתר שבקשת כל שימשכנו להלאה יותר, יותר תהי' כח הזריקה הרחק מאד, עד אבוד גם הנעלמים והנסתרים שבקליפה כו"י."

רשימה קצרה מהיות כק"ש בוארשא — אטואצק

שלהי חורף תפר"ח.

— מהרשימות שאצל רמ"פ כץ קצור.

יום א' פ' תרומה קבלת פני כק"ש על גבול פולין ולטביא שעה ד' ערב. הרכבת מתעכבת כשעה ומחצה שתית לחיים בבית התחנות.

מדברי כק"ש: כן בקדש חזיתך ומפרשים הלואי בקדש חזיתך והשי"ת יעזור מ'זאל לערנען תורה דא ואס מ'לאזט לערנען מיט אזא מס"ג ווי מ'לערנט תורה דארט ווא מ'לאזט ניט לערנען.

על כל תחנה שעוברת הרכבת במסעה — הרבה מאנ"ש ומהם הנוסעים לורשא. וכק"ש נשקף בעד החלון ומנענע בראשו לאות ברכה. עם רב בתחנת ורשא. אכסניא — נאלעוקי ז'.

כק"ש אמר שמפני חולשתו משעה ד' אחה"צ יקבל שלום. מתחלה סרב בזה וא"ל א' מאנ"ש שבעת המאסר — ל"ע — אמרו תילים בביהכנ"ס. ואמר כק"ש א"כ וויל איך קיין בע"ח ניט בלייבען בא זיי איז דאך דאס א ענין.

וסדר ג"י הראשונים: עד חצות היום — כק"ש בחדרו ואין איש עמדו. חצות היום — עד שעה ד' נכנסים אליו הרביים והרבנים שליט"א. משעה ד' מקבל שלום שעות אחדות.

לא' מאנ"ש שנכנס ליחידות ענה כק"ש: לאחהש"ק. מע'דארף זיך פירען ווי אלטע חסידים האבען זיך געפירט. פריער חסידות דערנאך יחידות. והמשל פיצי"א. וארעמע פ. איז וארעם און קלעפיק קאלטע פ. איז געשמאקער, אבער ס'איז קאלט און ניט קלעפיק.

יום ה' ועש"ק לא קבל שום איש. לעצמו בחדרו. אמר זאגען חסידות קען איך כד' שעה, אבער זאגען חסידות ווי דער טאטע האט געואלט דארף איך האבען הכנה.

כחצי שעה לפני הדה"נ בא כק"ש לחדר מיוחד בצד אולם הישיבה. אחר שעה קלה נכנס להאולם ישב אצל שלחן המוקף מד' רוחותיו. מאמר ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם כשתי שעות ומחצה. קבלת שבת. חזרה. אחרי התפלה הלך כק"ש לביתו בלויית אלפי ישראל. סעודת ש"ק לעצמו. ש"ק בקר נכנסו כעשר איש מאנ"ש לחזרה. בחדר השני התפללו תפלת

שחרית. לקרה"ת יצא כק"ש שמע הקריאה מתוך החומש. עלי' למפטיר וכל תנועה ונגון ממש ככ"ק אדנ"ע. אחרי התפלה מרכין ראשו לכאו"א בברכת שבתא טבא. סעודת היום — לעצמו.

ממוצש"ק עד יום ה' תצוה בכל ערב יחידות ד"ה' שעות. עד חצות היום בחדרו לעצמו. מחצות — הרביים, הרבנים, אסיפות וכה"ג.

יום ה' לעת ערב בקור בהישיבה ומראש בהקאנטאר שהתענין בכל פרט ופרט אח"כ התיצבו לפניו הרא"י המשגיחים והמשפיעים ושאלם לכל פרט ופרט. אח"כ נכנס למחלקה הא' ממנה להב' וכו' וגמר באולם ויאמר — באולם — למשגיח הראשי: אַ שיינער אייגענס. משם לדיוטא העליונה מקום הלינה ויאמר "זיי זיינען וערט אסך מעהר". משם לבית התבשיל והאוכל. טרם צאתו בירך ברכת שהחינו וענו אחריו אמן. ואמר: עס איז דאך א בנין עדי עד נאר דאס איז אין פנימיות. השי"ת יעזור אז אויך אין חצוניות זאל דאס זיין איין אייגענער. הכרת תודה לכל המתעסקים וכו'. בבואו הביתה אמר לא' מאנ"ש כי ניזוז למאד ממראה הישיבה. איהר ווייסט ניט ואס איהר האט אויפגעטאן. איך בין דאך געוען א מנהל פועל אין תו"ת, וען איך ואלט צוגעשטעלט דעם טאטען אזא זאך ואלט איך געקראגען א אויסצייכנונג. רק אחרי בקור זה הורשו תלמידי הישיבה ליכנס ליחידות.

עש"ק לעצמו. בקש להתפלל גם קבלת ש"ק לעצמו וטען א' מאנ"ש: אידען האבען שוין יג' יאהר ניט געזעהען דעם רבי'ן ומשתוקקים לראות מלכנו. עס איז א טענה ענה כק"ש. ויצא להתפלל. סעודת הלילה לעצמו. למחרתו — כמו ש"ק העבר. סעודת היום במעמד אנ"ש בתוך הסעודה מאמר זכור את גו' עמלק. במוצש"ק יחידות.

יום א' ויום תענית אסתר לא קבל שום איש ולא נכנסו אליו. יצא לקריאת המגלה. סעודת ליל פורים עם אנ"ש הנקובים בשם עד אחר חצות הלילה. בתוך הסעודה — שיחה.

למחרתו שעה ד' הסעודה באולם הישיבה בתוך הסעודה שיחה ודא"ח. ברהמ"ז שעה ב' אחר חצות לילה.

כק"ש נכנס להקונטאר להנפש מעט. קרא להועד ואמר: לא שערתי שהישיבה במצב נעלה כזה, עס איז דעם טאטענס א שטיקעל ארבעט.

בשו"פ נסע לאטואצק. על ש"ק תשא באו לשם הרבה מאנ"ש ונבחרו התלמידים. בסעודת ליל ש"ק ויום ש"ק שיחות. במוצש"ק דבר

בארוכה עם הא' מאנ"ש ע"ד הישיבה ועתידה הבהיר. כל יום המחרת — יחידות. לעת ערב נסיעה לורשא. למחרת ביום יחידות כשתי שעות. כחצות הלילה נסע לבית התחנות. שם הרהיב א' מאנ"ש לשאול אם שבע רצון הוא מביאתו. וענה כק"ש במעמד אנ"ש: איך בין ת"ל זייער צופרידען מוארשא מאנ"ש ובראשם הישיבה. נתן כסף לא' מהתלמידים באמרו: דאס גיב איך אויף מאכען שבת א קדוש אין דער ישיבה. ויסעו לוילנא ע"מ להתעכב שם עד אחרי השבת.



רשימה קצרה מהיות כ"ק אדמו"ר שליט"א בוארשא — אטואצק
שלהי חורף תפר"ח*.

— מהרשימות שאצל ר' משה פנחס כץ. קיצור**.

ביום א' פ' תרומה נערכה קבלת פני כ"ק אדמו"ר שליט"א ע"י
נכבדי אנ"ש דוארשא שנסעו לקראתו לקבל פניו על גבול פולין ולטביא,
בשעה ד' ערב. הרכבת שצריכה לנסוע לורשא מתעכבת כשעה ומחצה,
ובינתיים — שתיית לחיים בבית התחנות.

מדברי כ"ק אדמו"ר שליט"א בבית התחנות: כתיב² "כן בקדש
חזיתך", ומפרשים הלואי בקדש חזיתך³. והשי"ת יעזור מ'זאל⁴
לערנען תורה דא, ואס מ'לאזט לערנען, מיט אזא מס"נ ווי מ'לערנען
תורה דארט ווא מ'לאזט ניט לערנען.

על כל תחנה שעוברת הרכבת במסעה — ממתינים הרבה
מאנ"ש, ומהם העולים על הרכבת ונוסעים לורשא. וכ"ק אדמו"ר
שליט"א נשקף בעד החלון, ומנענע בראשו אליהם לאות ברכה.

עם רב ממתין בתחנת ורשא.

האכסניא של כ"ק אדמו"ר שליט"א — ברחוב נאלעוקי מספר

ד'5.

כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר — במענה לבקשת בני ורשא לקבל

(* ראה גם מכתב ה' י"א שבט תרפ"ח (אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ב ע' כג): "ע"ד נסיעתי
צלחה למחנם הט', אם כי בריאותי חלושה .. כבודה לי הנסיעה בזמן הזה, אמנם לגודל תשוקתי
להתראות עם ידידינו אנ"ש התמימים ולבקר את ישיבת תומכי תמימים דליובאוויטש יצ"ו אשר
בעי"ת ווארשא יע"א, החלטתי להבליג על הכל ובעזרתו ית' לעשות נסיעתי צלחה על משך
כשני שבועות למלאות חפץ אנ"ש והתמימים יחי". וראה גם חלק מיומנו של אדמו"ר
מהוריי"צ שכתב בעת ביקור זה — שנדפס ב"מבוא" לסה"ש תרפ"ח-תרצ"א ע' יא.

(** ראה גם ספר התולדות אדמו"ר מהוריי"צ ח"ד ע' 5 ואילך.

(1 ראה גם סה"ש הנ"ל ע' 8.

(2 תהלים סג, ג.

(3 נסמן בסה"ש שם הערה 3.

(4 = שילמדו תורה כאן, שמניחים ללמוד — באותה מס"נ כמו שלומדים תורה היכן שלא

מניחים ללמוד.

(5 "במעון רש"פ שי' זאלמאנאו" (יומן הנ"ל).

שלום (כמנהג חסידי פולין לקבל שלום מהאדמו"ר) — שמפני חולשתו מעמל הדרך הנה רק משעה ד' אחר הצהרים יקבל שלום.

מתחלה סרב כ"ק אדמו"ר שליט"א בזה, ואמר לו אחד מאנ"ש שבעת המאסר — ל"ע — אמרו תילים בביהכנ"ס. ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: א"כ וויל⁸ איך קיין בע"ח ניט בלייבען. בא זיי איז דאך דאס א ענין.

וכך הי' סדר ג' ימים הראשונים: עד חצות היום — כ"ק אדמו"ר שליט"א נמצא בחדרו, ואין איש עמדו. מחצות היום — עד שעה ד', נכנסים אליו הרביים והרבנים שליט"א. ומשעה ד' מקבל שלום מכל הקהל במשך שעות אחדות.

לאחד מאנ"ש שנכנס ליחידות — ענה כ"ק אדמו"ר שליט"א: שיכנס (עוה"פ) לאחר הש"ק. והוסיף לומר: מע'דארף⁹ זיך פירען ווי אלטע חסידים האבען זיך געפירט. פריער חסידות דערנאך יחידות. והמשל פיצ'יא. וארעמע פיצ'יא איז וארעם און קלעפיק, קאלטע פיצ'יא איז געשמאקער, אבער ס'איז קאלט און ניט קלעפיק.

יום ה' ויום ו' ערב ש"ק — לא קיבל כ"ק אדמו"ר שליט"א שום איש, והי' לעצמו בחדרו. אמר: זאגען¹⁰ חסידות קען איך כד' שעה, אבער זאגען חסידות ווי דער טאטע האט געואלט, דארף איך האבען הכנה.

ביום ועש"ק, כחצי שעה לפני הדלקת הנרות, בא כ"ק אדמו"ר שליט"א לחדר מיוחד בצד אולם הישיבה. אחר שעה קלה נכנס להאולם, ישב אצל שולחן המוקף מד' רוחותיו, ואמר מאמר ד"ה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם¹¹, במשך כשתי שעות ומחצה.

(6) אף ש"בשעה 8 בקר באנו לווארשא" (יומן הנ"ל).

(7) ביומן הנ"ל: "בשעה 4 קבלת אנשי' עד שעה 11 לילה. ההמון רב בלא ע"ה. רובם בני פולין. והעבודה תכבד עלי ביותר. (בשעה עוברים יותר על ר"ן איש בזה אחר זה)".

(8) = אינני רוצה להשאר בעל-חוב. אצלם (אצל חסידי פולין) הרי זה (קבלת שלום) ענין.

(9) = צריכים להתנהג כמו שהחסידיים הזקנים התנהגו. תחילה (שמעו) חסידות, ואח"כ (נכנסו) ליחידות. והמשל לזה — מהמאכל הנקרא "פיצ'יא" (רגל קרושה). "פיצ'יא" חמה — היא חמה ודביקה, "פיצ'יא" קרה, היא טעימה יותר, אבל היא קרה ולא דביקה.

(10) = לומר חסידות — יכול אני עשרים וארבע שעות, אבל לומר חסידות כפי שאדמו"ר רצה — צריך אני הכנה.

(11) נזכר גם ב"מפתח ספרי מאמרי ודרושי אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע" (קה"ת תשכ"ח) בעריכת רבינו. ושם (מסיפורי הר"ש זאלמאנאו), שאדמו"ר מהוריי"צ אמר: עם המאמר ועשו לי מקדש "קניתי" את ווארשא. — ל"ע לא הגיע מאמר זה לידינו.

אחרי אמירת המאמר התפללו קבלת שבת. ואח"כ נערכה "חזרה" על המאמר.

אחרי התפלה הלך כ"ק אדמו"ר שליט"א לביתו בלויית אלפי ישראל. סעודת ש"ק ערך כ"ק אדמו"ר שליט"א לעצמו.

ביום הש"ק בוקר, נכנסו כעשר איש מאנ"ש ל"חזרה". בחדר השני התפללו תפלת שחרית. לקריאת התורה יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א, שמע הקריאה מתוך החומש. עלי' למפטיר, וכל תנועה וניגון ממש כאביו כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע. אחרי התפלה מרכיז כ"ק אדמו"ר שליט"א ראשו לכאו"א בברכת שבתא טבא. סעודת היום — ערך כ"ק אדמו"ר שליט"א לעצמו.

ממוצאי ש"ק עד יום ה' פ' תצוה התקיימה בכל ערב "יחידות" במשך ד'ה' שעות. עד חצות היום שהה כ"ק אדמו"ר שליט"א בחדרו לעצמו. מחצות — נכנסו אליו הרביים, הרבנים, נערכו אסיפות וכהאי גוונא.

ביום ה' לעת ערב ערך כ"ק אדמו"ר שליט"א ביקור בהישיבה, ומראש — בהקאנטאר (משרד) שהתענין בכל פרט ופרט. אח"כ התיצבו לפניו הראשישיבה המשגיחים והמשפיעים, ושאלם לכל פרט ופרט. אח"כ נכנס למחלקה הא', ממנה למחלקה הב' וכו', וגמר באולם, ויאמר — באולם — למשגיח הראשי: "א¹² שיינער אייגענס". משם הלך לדיוטא העליונה, מקום הלינה, ויאמר: "זיי¹³ זיינען וערט אסך מעהר". משם הלך לבית התבשיל והאוכל. טרם צאתו בירך ברכת "שהחינו", וענו אחריו אמן. ואמר: עס¹⁴ איז דאך א בנין עדי עד, נאר דאס איז אין פנימיות. השי"ת יעזור אז אויך אין חצוניות זאל דאס זיין איין אייגענער. וסיים בהכרת תודה לכל המתעסקים וכו'.

כבואו הביתה אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א לאחד מאנ"ש כי ניזוז למאד ממראה הישיבה. והוסיף לאמר: איהר¹⁵ ווייסט ניט ואס איהר האט אויפגעטאן. איך בין דאך געוען א מנהל פועל אין תומכי

(12) = רכוש נאה.

(13) = הם (התלמידים) ראויים להרבה יותר.

(14) = הרי זה בנין עדי עד, אלא שזהו בפנימיות. השי"ת יעזור שגם בחיצוניות יהי' כן.

(15) = אינכם יודעים מה פעלתם. אני הרי הייתי מנהל פועל בתומכי תמימים, אילו הייתי

מגיש לאבי דבר כזה, הייתי מקבל אות הצטיינות.

תמימים, וען איך ואלט צוגעשטעלט דעם טאטען אזא זאך ואלט איך געקראגען א אויסצייכנונג.

רק אחרי ביקור זה הורשו תלמידי הישיבה ליכנס אל כ"ק אדמו"ר שליט"א ל"יחידות".

ערב ש"ק — הי' כ"ק אדמו"ר שליט"א לעצמו. ביקש להתפלל גם קבלת ש"ק לעצמו, וטען א' מאנ"ש: אידען¹⁶ האבען שוין יג' יאהר ניט געזעהען דעם רבי'ן, ומשתוקקים לראות מלכנו. "עס איז א טענה"¹⁷ — ענה כ"ק אדמו"ר שליט"א, ויצא להתפלל עם הציבור. סעודת הלילה ערך כ"ק אדמו"ר שליט"א לעצמו. הסדר למחרתו — הי' כמו בש"ק העבר. סעודת היום ערך כ"ק אדמו"ר שליט"א במעמד אנ"ש. בתוך הסעודה אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א מאמר ד"ה זכור את גו' עמלק¹⁸. במוצאי ש"ק — קיבל כ"ק אדמו"ר שליט"א ל"יחידות".

יום א' ויום ב' תענית אסתר — לא קיבל כ"ק אדמו"ר שליט"א שום איש, ולא נכנסו אליו. בליל פורים — יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לקריאת המגלה. סעודת ליל פורים ערך כ"ק אדמו"ר שליט"א עם אנ"ש הנקובים בשם, ונמשכה עד אחר חצות הלילה. בתוך הסעודה — שיחה¹⁹.

למחרתו בשעה ד' נערכה הסעודה במעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א באולם הישיבה. בתוך הסעודה אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א שיחה²⁰ ומאמר דא"ח²¹. ברכת המזון — שעה ב' אחר חצות לילה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס אחר הסעודה להקונטאר (למשרד הישיבה) להנפש מעט. קרא להועד של הישיבה, ואמר: לא שערתי שהישיבה במצב נעלה כזה, עס²² איז דעם טאטענס א שטיקעל ארבעט.

בשושן פורים נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א לאטואצק. על ש"ק פ' תשא באו לשם הרבה מאנ"ש ונבחרו התלמידים. בסעודת ליל

(16) = יהודים לא ראו את הרבי במשך יג' שנה!

(17) = זוהי אכן טענה (צודקת).

(18) נזכר ב"מפתח" הנ"ל. — לע"ע לא הגיע לדינו.

(19) נדפסה בסה"ש תרפ"ח ע' 8 ואילך.

(20) נדפסה שם ע' 11 ואילך.

(21) ב"מפתח" הנ"ל: "ויבוא עמלק — תו"ת ווארשא — פורים, בסעודה". — לע"ע לא

הגיע לדינו.

(22) זהו "נתח" מעבודתו של אדמו"ר.

ש"ק ויום ש"ק — דיבר כ"ק אדמו"ר שליט"א שיחות²³. במוצאי ש"ק דבר בארוכה עם הא' מאנ"ש ע"ד הישיבה ועתידה הבהיר. כל יום המחרת — קיבל כ"ק אדמו"ר שליט"א ל"יחידות". לעת ערב — נסיעה לורשא. למחרת ביום — "יחידות" כשתי שעות.

כחצות הלילה נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א לבית התחנות. שם הרהיב א' מאנ"ש לשאול אם שבע רצון הוא מביאתו לווארשא. וענה כ"ק אדמו"ר שליט"א במעמד אנ"ש: איך²⁴ בין, תודה לא-ל, זייער צופרידען מוארשא, מאנ"ש ובראשם הישיבה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן כסף לא' מהתלמידים, באמרו: דאס²⁵ גיב איך אויף מאכען שבת א קידוש אין דער ישיבה. ויסעו כ"ק אדמו"ר שליט"א ומלויו לוילנא על מנת להתעכב שם עד אחרי השבת.

(23) ראה גם סה"ש שם ע' 18 ואילך: "ליל ש"ק פ' תשא, י"ח אדר תרפ"ח — בתוך הסעודה, בבית דודו הר"מ הארענשטיין באטוואצק".

(24) = הנני, תודה לא-ל, מרוצה מאד כו'.

(25) = (סכום) זה נותן הנני בשביל לערוך בשבת "קידוש" בהישיבה.

רשימה קצרה מהיות כק"ש בוארשא תמוז רצ"א
דרך מסעו למאריענבאד.

ביום ה' י' תמוז פ' חו"ב שעה ז' בקר בא כק"ש צלחה לורשא
בלוית חתנו רש"ג שי' ומזכירו הרי"ף שי'. האכסניא: נאלעוקי ז'.

ביום ה' נכנסו רק איזה מאנ"ש להתדבר ע"ד סדר חגיגת יב"יג'
תמוז.

ועש"ק לפני קבלת שבת במעון תו"ת מלאוסקי ז' המאמר ע"כ
יאמרו [קונ' טו'. ובו גם המאמרים והשיחה דלקמן]. אחרי המאמר קבלת
שבת ות"ע. חזרה.

ש"ק בקר שעה יו"ד בא כק"ש להשיבה להתפלל. התחלת התפלה
לערך שעה יו"ד וחצי. כק"ש מתפלל בחדר מיוחד עד שעה ד' אחה"צ
ורק יצא לקרה"ת ועלה לתורה — מפטיר.

אחר התפלה קדוש, בעת הקידוש שיחה והמאמר בואו חשבון.
הפסקה קטנה, מנחה, נט"י לסעודה, שיחה בתוך הסעודה עד שעה
מאוחרת בלילה.

יום א' יג' תמוז שעה ה' ערב סעודת הודאה במעון הישיבה. בתוך
הסעודה שיחה, ואמירה ביחוד להתמימים. גמר הסעודה אחר חצות
לילה.

יום ב' ג' — "יחידות" של תמימים במעון הישיבה. ביום ד' —
באכסניא. בערב נסע לאטואצק ושהה שם עד יום ב' ערב.

לש"ק זו — פ' פנחס — באו לאטואצק הרבה מהתמימים ואנ"ש.
אחר תפלת המנחה יצא כק"ש להסעודה. בתוך הסעודה מאמר מעין גנים.
יום א' ב' — יחידות. יום ב' ערב — חזרה לורשא.

יום ד' שעה ג' אחה"צ מאמר יה"א זהיר בתפלת המנחה — במעון
הישיבה.

אחרי המאמר נכנסו תלמידי תו"ת והכיתות הקטנות שלא הספיקו
ליכנס ע"ע ליחידות כולם יחד וכק"ש הזהירם בשמירת זמני הלימוד
וברכס.

שעה ז' ערב נסע למ"ב.

רשימה קצרה מהיות כ"ק אדמו"ר שליט"א בוארשא — תמוז תרצ"א
דרך מסעו למאריענבאד*.

ביום ה' י' תמוז פ' חוקת-בלק, שעה ז' בוקר — בא כ"ק
אדמו"ר שליט"א צלחה לורשא, בלוי'ת חתנו רש"ג' שי', ומזכירו
הרי"ף² שי'. האכסניא: ברחוב נאלעוקי מספר ז'.

ביום ה' נכנסו אל כ"ק אדמו"ר שליט"א רק איזה מאנ"ש,
להתדבר ע"ד סדר חגיגת יב"יג' תמוז.

ביום ו' ערב ש"ק לפני קבלת שבת, במעון ישיבת תומכי
תמימים, ברחוב מלאוסקי מספר ז' — אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א
המאמר ד"ה על כן יאמרו [נדפס בקונטרס טו'³. ובו גם המאמרים
והשיחה דלקמן]. אחרי המאמר — קבלת שבת ותפלת ערבית. אח"כ
נערכה "חזרה" על המאמר.

ביום ש"ק בוקר, בשעה יו"ד — בא כ"ק אדמו"ר שליט"א
להישיבה להתפלל. התחלת התפלה היתה לערך בשעה יו"ד וחצי.
כ"ק אדמו"ר שליט"א מתפלל בחדר מיוחד עד שעה ד' אחר
הצהריים, ורק יצא לקריאת התורה, ועלה לתורה — מפטיר.

אחר התפלה נערך קידוש, בעת הקידוש אמר כ"ק אדמו"ר
שליט"א שיחה⁴, והמאמר ד"ה בואו חשבון⁵. לאחר הקידוש היתה
הפסקה קטנה, תפלת מנחה, נט"י לסעודה, שיחה בתוך הסעודה⁶
שנמשכה עד שעה מאוחרת בלילה.

* ע"ד נסיעה זו — ראה ב"מבוא" לסה"ש תרפ"ח-תרצ"א ע' עו.

(1 ר' שמריהו גורארי' (ראה אודותו — סה"ש תרפ"ב ע' 28 הערה 2).

(2 ר' יחזקאל פייגין (ראה אודותו — סה"ש תרפ"ד ע' 51 הערה 1).

(3 "כולל ד' מאמרים שנאמרו בהיותו בעיר ווארשא ואטוואצק בדרך מסעו צלחה
למאריענבאד, ורשימת שיחותיו . . ריגא, תרצ"א" (לאח"ז נדפסו המאמרים — בסה"מ קונטרסים
ח"א קצא, ב ואלך, והשיחות — בהוספה ללקוטי דיבורים ח"ד תשלו, ב ואלך (ולאח"ז גם
בסה"ש תרצ"א ס"ע 247 ואלך)).

(4 בלקו"ד שם: "ר"ד מה שדיבר . . בעת הקידוש ש"ק פ' חו"ב, י"ב תמוז תרצ"א, בישיבת
"תומכי תמימים" דליובאוויטש בווארשא".

(5 סה"מ שם קצו, א ואלך.

(6 שיחה זו — לא מופיעה בלקו"ד שם.

יום א' יג' תמוז שעה ה' ערב נערכה סעודת הודאה דחג הגאולה במעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א, במעון הישיבה. בתוך הסעודה דיבר כ"ק אדמו"ר שליט"א שיחה⁷, ואמירה ביחוד להתמימים⁸. גמר הסעודה — אחר חצות לילה.

ביום ב' ג' — נערכה "יחידות" של תמימים במעון הישיבה. ביום ד' — באכסניא. בערב נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א לאטואצק, ושהה שם עד יום ב' ערב.

לש"ק זו — פ' פנחס — באו לאטואצק הרבה מהתמימים ואנ"ש. אחר תפלת המנחה יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א להסעודה. בתוך הסעודה אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א מאמר ד"ה מעין גנים⁹. ביום א' וב' — קיבל כ"ק אדמו"ר שליט"א ל"יחידות". ביום ב' ערב — חזרה לורשא.

ביום ד', שעה ג' אחר הצהריים אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א מאמר ד"ה לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה¹⁰ — במעון הישיבה.

אחרי המאמר, נכנסו תלמידי תומכי תמימים והכיתות הקטנות שלא הספיקו ליכנס עד עתה ל"יחידות", כולם יחד, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הזהירם בשמירת זמני הלימוד, וברכם.

שעה ז' ערב נסע כ"ק אדמו"ר שליט"א למאריענבאד.



(7) לקו"ד שם תשמב, א ואילך: "ר"ד מה שדבר .. בסעודת י"ג תמוז תרצ"א, בישיבת תומכי תמימים דליובאוויטש בווארשא".

(8) ראה שם תשמח, א: "אח"כ עמד כ"ק אדמו"ר שליט"א על רגליו ואמר להתמימים וכו'".

(9) סה"מ שם ר, סע"א ואילך.

(10) סה"מ שם רג, ב ואילך.